

UCHWAŁA Nr IX/66/2011
RADY GMINY DĄBROWA BISKUPIA
z dnia 30 czerwca 2011 roku

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dąbrowa Biskupia na lata 2011- 2015.**

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.¹), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493² z późn. zm.¹) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dąbrowa Biskupia na lata 2011-2015 stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc uchwała Nr VII/52/2011 z dnia 29 kwietnia 2011 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Dąbrowa Biskupia na lata 2011-2015.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U.z 2002r., Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003r., Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568 z 2004r., Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759 z 2005r., Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz.1457 z 2006r., Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r., Nr. 180, poz. 1111, Nr 223, poz.1458, z 2009 r. Nr 52, poz.420, Nr 157, poz. 1241 z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842.

Uzasadnienie

W związku ze wskazanymi uwagami przez Wydział Nadzoru Wojewody Kujawsko – Pomorskiego, dokonano uzupełnienia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wywołanie powyższej uchwały jest zasadne.

załącznik do uchwały Nr IX/66/2011 Rady
Gminy Dąbrowa Biskupia
z dnia 30 czerwca 2011 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE w GMINIE DĄBROWA BISKUPIA
na lata 2011- 2015**

WSTĘP

Rodzina, dom rodzinny w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl, gwarantujący pewność, że nic złego nikogo tu nie spotka. Wielu z nas ma gwarancję, że na członków swojej rodziny zawsze może liczyć, że w trudnych sytuacjach uzyska od bliskich pomoc i wsparcie. Jednak dla niektórych osób dom rodzinny może być źródłem negatywnych, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, źródłem przemocy.

Przez wieki przemoc wobec najbliższych była zjawiskiem społecznie akceptowanym, a prawnie – usankcjonowanym. Zachowania agresywne wobec członków rodziny były dopuszczalne i traktowane jako naturalny element życia rodzinnego. Przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloczynnikowym. Wiele osób ma trudności ze zdefiniowaniem i rozpoznaniem przemocy wobec najbliższych. Większość osób kojarzy to zjawisko wyłącznie z brutalną agresją fizyczną, której ślady są widoczne gołym okiem i wymagają doraźnej pomocy medycznej lub hospitalizacji, nic mylnego, przemoc w rodzinie może mieć charakter nie tylko fizyczny, ale także psychiczny, seksualny czy ekonomiczny.

Przemoc fizyczna – najbardziej widoczna, pozostawiająca ślady w postaci zadrapań, sińców, złamań itp. Najczęściej stosowane zachowania obejmują bicie dłońmi lub przedmiotami, szarpanie, kopanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, a także formy bardziej drastyczne, np. przypalanie, polewanie wrzątkiem. Warto pamiętać, że niektórzy sprawcy w krzywdzeniu fizycznym dochodzą do „perfekcji”- stosując takie sposoby fizycznej agresji, które nie pozostawiają śladów.

Przemoc psychiczna – przejawia się w postaci gróźb, wyzwisk, ośmieszania, upokarzania (często w obecności innych osób), szantażowania, izolowania od bliskich. Sprawca przemocy domaga się pełnego posłuszeństwa we wszystkich obszarach funkcjonowania ofiary.

Przemoc seksualna – to zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałty, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych. Jest to najbardziej wstydliva dla ofiar forma przemocy, do której trudno się przyznać i o której trudno rozmawiać zarówno pokrzywdzonym, jak i przedstawicielom służb, które w takich przypadkach podejmują interwencje i udzielają pomocy.

Przemoc materialna/ ekonomiczna – to odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej formy, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad ofiarą. Zachowanie sprawcy przemocy może wywołać u ofiar trwałe, negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Przemoc jest zjawiskiem od dawna istniejącym w świadomości społecznej i staje się przedmiotem świadomych i skoordynowanych działań zaradczych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) wskazuje, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają być

realizowane w oparciu o zapisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 2002 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wspomniana powyżej ustawa nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz opracowania i realizacji programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Z uwagi na powyższe w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym opracowany został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który koreluje z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2006-2015 r.

I. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Dąbrowa Biskupia

Gminę Dąbrowa Biskupia zamieszkuje 5215 mieszkańców. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym od 19 do 65 lat - 1779 mężczyzn, od 19 do 60 lat – 1571 kobiet. Ogólnie kobiety stanowią około 50,39 % mieszkańców Gminy (dane UG Ewidencja Ludności). Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym w naszej Gminie, który rzadko wychodzi poza rodzinę. W latach 2008-2010 zanotowano jedynie 4 przypadki pomocy Ośrodka z uwagi na przemoc. Wydawać by się mogło, że przemoc jest tylko zjawiskiem marginalnym. Aktualne dane Posterunku Policji w Dąbrowie Biskupiej, świadczą jednak, że w każdym roku wzrasta liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Choć zjawisko istnieje i stale wzrasta, widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchomienia procedury „Niebieskiej karty”. A przecież głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Ośrodek w okresie od 2008 r. nie uruchomił takiej procedury, mimo iż pracownicy socjalni informują o takich możliwościach w przypadkach podejrzeń o przemoc. Z danych Posterunku Policji wynika, że rzadko, ale są uruchamianie procedury Niebieskiej Karty.

Poniższe tabele najlepiej odzwierciedlają skalę ujawniania zjawiska przemocy w rodzinie i uruchamiania dalszych działań.

Tabela 1.: Interwencje domowe Policji

Interwencje domowe:	Liczba interwencji w roku		
	2008	2009	2010
Przemoc w rodzinie	47	42	86
Procedura Niebieskiej Karty	18	33	29

W trakcie interwencji powzięto podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 207 Kodeksu karnego, tj. znęcania się, w wyniku których wszczęto postępowania karne.

Tabela 2.: Wszczęte postępowania

Wszczęte postępowania w związku z art. 207 Kodeksu karnego	Rok		
	2008	2009	2010
Wszczęcie sprawy	4	9	29
Wniesienie aktu oskarżenia	2	5	4

Reasumując należało by podjąć działania, które pozwolą zahamować stały wzrost przemocy domowej w oparciu o posiadane zasoby.

Mocne strony:

Silne więzi rodzinne
 Dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z policją, służbą zdrowia i szkołami
 Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych
 Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym

Słabe strony:

Negatywne wzorce zachowań społecznych
 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
 Problemy ekonomiczne rodzin
 Brak specjalistów do pracy z rodziną
 Brak synchronizowanych działań poszczególnych służb działających na rzecz rodzin zagrożonych przemocą
 Brak świadomości i umiejętności w rozwiązywania konfliktów

Szanse:

Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową
 Stale kształcąca się kadra służb społecznych

Zagrożenia:

Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą, brak umiejętności pozyskiwania wsparcia
 Brak akceptacji środowiska na ujawnianie problemów przemocy.
 Problemy alkoholowe członków rodzin

II. Cele programu

Cel pierwszy

Zapobieganie występowania przemocy poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczenie zaburzenia społecznego związanego z występowaniem przemocy

Zadanie:

1/ edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją

Działania:

- a/ prowadzenie spotkań wychowawczych,
- b/ wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,

- c/ objęcie opieką rodzin dysfunkcyjnych,
 - d/ prowadzenie zajęć wychowawczych i informacyjnych w szkołach oraz w działaniach świetlicowych,
 - e/ punkt konsultacyjny dla dzieci i młodzieży lub ofiar przemocy.
- 2/ promowanie nieagresywnych zachowań w mediach

Działania :

- a/ współpraca z mediami,
- b/ współpraca z przedstawicielami władz samorządowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu :

- 1/ liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych,
- 2/ liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją,
- 3/ liczba osób dorosłych objętych poradnictwem,
- 4/ liczba rodzin objętych działaniami wspierającymi i edukacyjnymi.

Cel drugi

Zatrzymanie sytuacji przemocy – zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy

Zadanie:

- 1/ udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie w dotychczasowym miejscu pobytu

Działania:

- a/ poradnictwo medyczne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, z zakresu pomocy społecznej,
- b/ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- c/ współpraca z ośrodkami wsparcia i innymi instytucjami,
- d/ promowanie i realizacja Niebieskiej Karty,
- e/ opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących pomocy instytucjonalnych (gdzie można uzyskać pomoc),
- f/ rozpowszechnianie informacji o działalności telefonu zaufania dla ofiar przemocy (Niebieska linia),

- 2/ udzielanie pomocy i wsparcia osobom zmuszonym opuścić miejsce zamieszkania

Działania:

- a/ udzielanie informacji na temat bezpiecznego schronienia (np. ośrodki, schroniska dla kobiet),
- b/ przeprowadzanie rozmów motywacyjnych ze sprawcą przemocy oraz z ofiarą przemocy,
- c/ występowanie z wnioskiem do Sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- d/ informowanie o możliwości korzystania z różnych form pomocy.

Wskaźnikiem osiągnięcia celu będzie liczba osób objętych poradnictwem i wsparciem.

Cel trzeci

Poprawa skuteczności działań osób uprawnionych i zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania przemocy w rodzinie , jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności działań

Zadanie:

1/oddziaływanie na osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie przemocą w rodzinie

Działania:

a/ szkolenia,

b/ konferencje i kampanie na temat przemocy w rodzinie,

c/ poradnictwo socjalne, prawne itp.,

d/ działania ograniczające skutki wypalenia zawodowego dla osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

2/oddziaływanie na społeczność lokalną w celu włączenia w monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie

Działania:

a/ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,

b/ przeprowadzanie wywiadów środowiskowych wśród grup w których występuje przemoc w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1/ zadania Zespołu Interdyscyplinarnego,

2/ liczba grup roboczych,

3/ liczba instytucji i służb zajmujących się przemocą w rodzinie.

III. Harmonogram realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Lp	Zadanie	Realizatorzy programu	Termin realizacji
1	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją - prowadzenie zajęć wychowawczych, - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, - objęcie opieką rodzin dysfunkcyjnych, - prowadzenie zajęć wychowawczych i informacyjnych w szkołach oraz w działaniach świetlicowych, - punkt konsultacyjny dla dzieci i młodzieży lub ofiar przemocy	Szkoły, Policja, GKRPA, GOKSiR, GOPS, świetlice wiejskie	2011-2015
2	Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach - współpraca z mediami, - współpraca z przedstawicielami władz samorządowych	GOPS, GKRPA, GOKSiR, Szkoły, samorząd gminny	2011-2015
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie w dotychczasowym miejscu pobytu - poradnictwo medyczne, prawne, psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne , z zakresu pomocy społecznej,	Służba Zdrowia, Policja, Szkoły, GKRPA, GOPS	2011-2015

	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - współpraca z ośrodkami wsparcia i innymi instytucjami, - promowanie i realizacja Niebieskiej Karty, - rozpowszechnianie informacji o działalności telefonu zaufania dla ofiar przemocy Niebieska Linia 		
4	<ul style="list-style-type: none"> Udzielanie pomocy i wsparcia osobom zmuszonym opuścić miejsce zamieszkania - informacja nt. bezpiecznego schronienia (np.ośrodki, schroniska dla kobiet), -rozmowy motywacyjne ze sprawcą przemocy oraz z ofiarą przemocy, - występowanie z wnioskiem do Sądu o wgląd w sytuację rodziny, - możliwości korzystania z różnych form pomocy 	GOPS, Policja, GKRPA, Sąd Rejonowy	2011-2015
5	<ul style="list-style-type: none"> Oddziaływanie na osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie przemocą w rodzinie - szkolenia pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie, - poradnictwo socjalne, prawne itp. 	GOPS, GKRPA, samorząd gminny	2011-2015
6	<ul style="list-style-type: none"> Oddziaływanie na społeczność lokalną w celu włączenia w monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych wśród grup, w których występuje przemoc w rodzinie 	GOPS we współpracy z innymi instytucjami , szkołami, lokalnymi mediami	2011-2015

IV. Rozpoczęcie realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011- 2015 rozpocznie się spotkaniem wszystkich instytucji i osób zaangażowanych w program w trakcie, którego zostaną omówione role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawiska przemocy domowej.

V. Adresaci Programu

Program kierowany jest do następujących adresatów:

rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
przedstawicieli instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą m.in. pracowników socjalnych, policjantów, służb kuratorskich, nauczycieli i pedagogów, służb prokuratorskich, pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psychologów, terapeutów.

VI. Realizator programu

Realizatorem programu jest Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej.

VII. Zasoby umożliwiające realizację programu oraz budowę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Zasoby instytucjonalne:

- 5 szkół (w tym 1 gimnazjum),
- 1 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej działający w trzech ośrodkach,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji oraz pomieszczenia którymi dysponuje,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Posterunek Policji
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- świetlice wiejskie.

Zasoby kadrowe:

- 3 pracowników socjalnych,
- pedagodzy szkolni,
- dyrektorzy szkół,
- nauczyciele,
- psycholog,
- policjanci,
- Koordynator GKRPA,
- lekarze i pielęgniarki środowiskowe,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- radni i sołtysi.

VIII. Prognozowane efekty

Przewidywane efekty programu to: pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej – stała edukacja.

Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.

IX. Termin realizacji

Program realizowany będzie w okresie od maja 2011 roku do grudnia 2015 roku.

X. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 są przede wszystkim środki własne Gminy.